

Věc C-646/15

**Trustees of the P Panayi Accumulation & Maintenance Settlements
proti
Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná First-tier Tribunal (Tax Chamber) (soud prvního stupně [daňový senát], Spojené království)]

„Daňové právo – Přímé daně – Zdanění při odchodu – Použitelnost základních svobod na svěřenský fond, který nemá vlastní právní osobnost – Přiměřenost zdanění při odchodu bez ohledu na následnou možnost dalšího zdanění – Chybějící možnost odkladu – Relevance pozdějších změn hodnoty aktiv – Zohlednění možnosti pozdějšího zdanění“

I – Úvod

1. Soudní dvůr se v předloženém případě zabývá mj. otázkou, zda se svěřenský fond (trust; forma organizace vyskytující se zejména ve Spojeném království) může dovolávat základních svobod podle SFEU. O takové otázce doposud – ve skutkově jiném případě – rozhodoval pouze Soudní dvůr ESVO⁽²⁾.
2. Tato otázka vyvstává ve vztahu ke zdanění latentních kapitálových výnosů (tzv. tichých rezerv) zvláštním druhem daně při odchodu (exit tax). Povinnost k takové dani vzniká, pokud většina svěřenských správců přesune své bydliště do zahraničí nebo je jmenována většina svěřenských správců usazených v zahraničí. Ke zdanění při odchodu existuje v současné době obsáhlá judikatura⁽³⁾. Je zásadně přípustné. Odchod nemůže znamenat, že se členský stát původu musí vzdát svého práva zdanit kapitálové výnosy vzniklé v rámci jeho daňové pravomoci před uvedeným odchodem⁽⁴⁾. To samé musí platit také pro právo upravit dříve poskytnutou slevu na dani prostřednictvím odpisů, pokud vedla rovněž ke vzniku tichých rezerv. Judikatura však časem vyvinula určité požadavky na zdanění při odchodu. Na to se zaměřil také tvůrce evropských směrnic, když nedávno – ve zde ovšem nepoužitelném – článku 5 směrnice Rady (EU) 2016/1164⁽⁵⁾, dokonce zavedl odpovídající povinnost ke zdanění při odchodu⁽⁶⁾. Jasně to ukazuje na posun v právním povědomí, který může mít také důsledky na právní posouzení ex post⁽⁷⁾.
3. V předloženém případě musí Soudní dvůr rozhodnout, zda existuje právo na zdanění také tehdy, když bez ohledu na odchod existuje ve státě odchodu jistá možnost zdanění. Rovněž musí být rozhodnuto, zda může mít na toto posouzení vliv skutečnost, že po vyměření daně a před splatností daňového dluhu došlo k dobrovolnému zcizení tichých rezerv.

II – Právní rámec

A – *Unijní právo*

4. Unijní právní rámec tvoří základní svobody stanovené v člancích 49, 56, 63 a 54 SFEU (dřívější články 43, 49, 56 a 48 Smlouvy o ES)(8). Článek 54 SFEU zároveň upravuje působnost svobody usazování a svobody poskytování služeb (ve spojení s článkem 62 SFEU) na společností:

„Se společnostmi založenými podle práva některého členského státu, jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu uvnitř Unie, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států.

Společnostmi se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou neziskových organizací.“

B – Vnitrostátní právo

5. Podle popisu předkládajícího soudu je zdanění kapitálových výnosů ve Spojeném království upraveno především v Taxation of Chargeable Gains Act 1992 (zákon o zdanitelných příjmech z roku 1992, dále jen „TCGA“). Podle čl. 2 odst. 1 TCGA(9) je poplatníkem daně z kapitálových výnosů, jejímž předmětem jsou zdanitelné příjmy v roce, za který je vydáván daňový výměr, osoba, která alespoň část tohoto roku měla ve Spojeném království bydliště nebo obvyklý pobyt, tedy že se zde obvykle zdržovala. Podle článku 69 TCGA, ve znění použitelném na skutkový stav původního sporu, mají být svěření správci považováni za „jednotný a stálý orgán“ odlišný od osob, které dočasně vykonávají funkci svěřenského správce. Článek 69 dále stanoví, že „na tento orgán se pohlíží tak, jako by měl sídlo nebo obvyklé sídlo ve Spojeném království, s výjimkou případu, kdy je obvyklá správa svěřenského fondu vykonávána mimo Spojené království a svěření správci nebo jejich většina v té době nemá bydliště nebo obvyklý pobyt na území Spojeného království“.

6. Podle čl. 15 odst. 2 TCGA jsou předmětem daně z kapitálových výnosů všechny příjmy. Majetek podléhající této dani zahrnuje všechny formy nehmotného majetku, včetně podílů ve společnostech (článek 21 odst. 1).

7. Jestliže většina správců svěřenského fondu nemá v určitém okamžiku bydliště ani obvyklý pobyt na území Spojeného království, dochází podle článku 80 TCGA k fiktivnímu zcizení. Za takových okolností platí fikce, že správci bezprostředně před tímto okamžikem odprodali a zároveň obratem znovu nabyli „určitá aktiva“ ve svěřenském fondu za tržní hodnotu. Daň je splatná 31. ledna následujícího roku. Správci nemají možnost odložit splatnost platby daně na pozdější datum ani daň zaplatit ve splátkách.

8. Článek 87 TCGA dle názoru předkládajícího soudu stanoví, že kapitálové výnosy dosažené svěřenskými správci, kteří nemají bydliště či obvyklý pobyt na území Spojeného království, mají být přesto přiznány obmyšleným v tom rozsahu, v jakém jim byly vyplaceny kapitálové platby. V tomto případě se kapitálové výnosy dosažené správci, kteří nejsou rezidenty Spojeného království, vypočítají tak, jako by svěření správci rezidenty byli. Tento souhrn kapitálových výnosů je následně přiznán obmyšleným, kterým správci vyplatili kapitálové platby. Obmyšlení, kteří jsou rezidenty Spojeného království, jsou povinni zaplatit z výnosů, které jim byly přiznány, daň z kapitálových výnosů.

III – Spor v původním řízení

9. Spor v původním řízení se týká čtyř svěřenských fondů (trustů), jejichž původní správci měli bydliště či sídlo ve Spojeném království, nicméně následně došlo k jejich částečné obměně, jejímž výsledkem bylo, že většina svěřenských správců měla nadále bydliště či sídlo na Kypru. Navrhovatelé oprávněného prostředku s bydlištěm na Kypru jsou současnými správci těchto čtyř svěřenských fondů.

10. Pan Panayi (narozený na Kypru), založil v roce 1992 čtyři svěřenské fondy ve prospěch svých tří dětí a dalších členů své rodiny („obmyšlení“). On, a po dobu jeho života ani jeho žena, nejsou obmyšlenými z žádného ze svěřenských fondů. Jako „dohlížitel“ si nicméně zachoval oprávnění spočívající v možnosti jmenovat nové nebo další správce svěřenských fondů. Obmyšlení nemají právo jmenovat svěřenské správce.

11. V době, kdy pan Panayi založil svěřenský fond, tedy v roce 1992, měli on, jeho žena i děti bydliště ve Spojeném království.

12. Pan Panayi založil ve Spojeném království úspěšný obchodní podnik („Cambos“). Při založení svěřenských fondů převedl 40 % podílu na holdingové společnosti tohoto podniku ve prospěch svěřenských fondů. Původními správci svěřenských fondů byli pan Panayi a správcovská společnost KSL Trustees Ltd. (dále jen „KSL“) sídlící ve Spojeném království. V roce 2003 se dalším správcem svěřenského fondu stala paní Panayi.

13. Na počátku roku 2004 se pan a paní Panayi rozhodli opustit Spojené království a vrátit se trvale na Kypr. Přestože to zákon nevyžadoval, oba dne 19. srpna 2004 rezignovali na svou funkci správce svěřenských fondů. Ve stejný den pan Panayi jmenoval tři nové svěřenské správce, kteří měli všichni bydliště na Kypru. V důsledku jejich jmenování se správa svěřenských fondů přesunula na Kypr. Vzhledem k tomu, že většina správců v předmětných čtyřech svěřenských fondech přestala mít bydliště nebo obvyklý pobyt ve Spojeném království k 19. srpnu 2004, došlo k tomuto datu k fiktivnímu zcizení předpokládanému článkem 80 TCGA. Na základě toho vznikla daňová povinnost k dani z kapitálových výnosů ze zvýšení hodnoty aktiv ve čtyřech svěřenských fondech k 19. srpnu 2004. Výsledkem byl kapitálový výnos zdanitelný ve zdaňovacím období 2004/2005. Daň byla splatná 31. ledna 2006. Jak již bylo uvedeno, neměli správci možnost odložit splatnost platby daně na pozdější datum ani daň zaplatit ve splátkách.

14. Dne 1. září 2004 paní Panayi opustila Spojené království a přestěhovala se s nejmladším dítětem na Kypr. Dvě starší děti, které byly obě obmyslenými svěřenského fondu, zůstaly ve Spojeném království za účelem ukončení vysokoškolských studií. Na Kypr se přestěhovaly až později. Pan Panayi je následoval dne 23. března 2005.

15. Dne 14. prosince 2005 společnost KSL rezignovala na svou funkci správce všech čtyř svěřenských fondů. Dne 19. prosince 2005 správci prodali podíl svěřenských fondů ve společnosti Cambos. Jejich společný podíl na čistém výtěžku prodeje činil přibližně 30 miliónů GBP.

16. Dne 11. května 2006 byli pan a paní Panayi znovu jmenováni správci svěřenských fondů. Všichni stávající svěřenští správci měli poté bydliště na Kypru.

IV – Řízení před Soudním dvorem

17. First-tier Tribunal (Tax Chamber) [soud prvního stupně (daňový senát), Spojené království], jenž se zabývá předmětným sporem, předložil dne 3. prosince 2015 podle článku 267 SFEU Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1. Je v souladu se svobodou usazování, volným pohybem kapitálu nebo volným pohybem služeb, aby členský stát přijal a ponechal v platnosti takovou právní úpravu, jakou je článek 80 Taxation of Chargeable Gains Act 1992 (zákon z roku 1992 o zdanitelných příjmech), podle něhož vzniká daňová povinnost z latentních kapitálových výnosů z hodnoty aktiv svěřenského fondu, jakmile správci svěřenského fondu přestanou mít bydliště nebo obvyklý pobyt na území daného členského státu?
2. Za předpokladu, že uvedená daňová povinnost omezuje výkon příslušné svobody, lze takovou daň odůvodnit zásadou vyváženého rozdělení daňových povinností a je taková daň přiměřená, pokud právní úprava neumožňuje svěřenským správcům odložení platby daně či její zaplacení ve splátkách ani nezohledňuje následný pokles hodnoty aktiv svěřenského fondu?

Zejména jsou vzneseny následující otázky:

3. Dotýká se některé ze základních svobod skutečnost, že členský stát uložil daňovou povinnost z latentních kapitálových výnosů ze zvýšení hodnoty aktiv svěřenských fondů v době, kdy většina svěřenských správců přestala mít bydliště nebo obvyklý pobyt na území daného členského státu?
4. Lze omezení svobody způsobené tímto zdaněním při odchodu odůvodnit zásadou vyváženého rozdělení daňových povinností za okolností, kdy mohla být daň z kapitálových výnosů vyměřena z dosažených výnosů, avšak pouze za situace, že by v budoucnosti nastaly určité okolnosti?

5. Může být přiměřenost dovozena na základě skutkových okolností konkrétního případu? Je konkrétně omezení způsobené takovou daňovou povinností přiměřené, pokud:
- a) právní úprava neobsahuje žádné ustanovení o možnosti odkladu platby daně či jejího zaplacení ve splátkách ani nezohledňuje následný pokles hodnoty aktiv svěřenského fondu po odchodu,
  - b) avšak v případě odvoláním napadeného daňového výměru byl majetek prodán před splatností daně a hodnota příslušných aktiv v období mezi přesunutím svěřenského fondu a datem prodeje neklesla?"

18. K těmto otázkám se písemně vyjádřili svěření správci čtyř svěřenských fondů založených panem Panayi, Rakouská republika, Kontrolní úřad ESVO, norská vláda, Spojené království a Komise. Ústního jednání dne 20. října 2016 se zúčastnili správci čtyř svěřenských fondů založených panem Panayi, Kontrolní úřad ESVO, Spojené království a Komise.

V – Právní posouzení

A – K přípustnosti

19. Rakouská republika namítá, že je pátá otázka písm. a), jež se týká zohlednění pozdějších poklesů hodnoty aktiv, hypotetická, neboť v tomto konkrétním případě byla velká část aktiv zcizena a mezitím nebyl tvrzen žádný pokles hodnoty aktiv.

20. Podle ustálené judikatury se na otázky předložené vnitrostátním soudem vztahuje domněnka relevance. Tak tomu je určitě v případech, kdy jsou položeny otázky týkající se výkladu unijního práva v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své zodpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat(10). Odmítnutí rozhodnout o žádosti podané vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení. Totéž platí, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny(11).

21. Předkládající soud se pátou otázkou písm. a) ptá na přiměřenost opatření (zdanění v okamžiku odchodu), jestliže zákon, na kterém je zdanění založeno, neumožňuje zohlednění pozdějších poklesů hodnoty aktiv. Přiměřenost zdanění v okamžiku vyměření daně může ale být posouzena přesně k tomuto okamžiku, a tím nezávisle na poté nastupujících okolnostech v rámci výběru daně. Proto určitě není otázka předkládajícího soudu, alespoň nikoli zjevně, pouze hypotetická.

B – K obsahovému posouzení předběžných otázek

1. K první a třetí předběžné otázce

a) Svěřenský fond jako jiná právnická osoba

22. První a třetí předběžná otázka, které je třeba posoudit společně, se zaprvé zabývají tím, zda se „organizace“ jako svěřenský fond (založený podle práva Spojeného království) může v projednávaném případě dovolávat základních svobod.

23. To závisí na tom, zda je svěřenský fond „jinou právnickou osobou“ ve smyslu článku 54 SFEU. K této otázce se Soudní dvůr ještě nevyjádřil. Zato Soudní dvůr ESVO již potvrdil použitelnost základních svobod na svěřenský fond založený v Lichtenštejnsku, jehož „členové“ byli zdaněni v Norsku(12).

24. Výchozím bodem pro zodpovězení této otázky je skutečnost, že článek 54 SFEU rozšiřuje rozsah použitelnosti dotyčných základních svobod na další účastníky než jen fyzické osoby. Konkrétně se má se

společnostmi založenými podle práva některého členského státu, jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu uvnitř Unie, zacházet stejně jako s fyzickými osobami.

25. Tím se rozšiřuje možnost dovolávat se těchto svobod jak na fyzické osoby využívající svěřenský fond ve svém (původním) postavení jako státní příslušníci členského státu, tak i na samotný svěřenský fond. Poslední uvedené ovšem platí pouze tehdy, jestliže může být svěřenský fond chápán jako společnost ve smyslu čl. 54 věty první SFEU.

26. Podle čl. 54 věty druhé SFEU jsou společnostmi společnosti občanského a obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva. Zvláštnost svěřenského fondu spočívá v tom, že podle své konstrukce je „pouze“ svěřenskou správou cizího majetku ve prospěch třetí osoby.

27. Prostá smluvní povinnost ke správě cizího majetku (tzv. svěřenská správa) zásadně ještě nevytváří společnost ve smyslu článku 54 SFEU odlišitelnou od správce. Kromě toho nevykazuje předmětný svěřenský fond podle vnitrostátního práva vlastní právní osobnost, jak předkládající soud, Komise a norská vláda shodně tvrdí.

28. Vlastní právní osobnost však není pro účely článku 54 SFEU nutná. Jinak by mohl každý vnitrostátní zákonodárce propůjčením nebo odebráním právní osobnosti libovolně rozšířit nebo zúžit použitelnost svobody usazování a poskytování služeb. Beztoho je stěžejí možné určit, co má být rozdílem mezi vlastní právní osobností a „prostou“ svéprávností(13).

29. Proto případné rozdělování podle organizačních struktur s nebo bez právní osobnosti, které lze najít ve vnitrostátním právu, nemůže – na rozdíl od toho, co tvrdilo Spojené království na jednání – být přeneseno do unijního práva. V souladu s tím již Soudní dvůr označil společnost, která podle vnitrostátního práva nemá právní osobnost, jako „soukromoprávní právnickou osobu“(14).

30. Kromě toho nesmí být článek 54 SFEU, a tím ani pojem „jiná právnická osoba“ vykládán úzce(15). Rozšířením základních svobod na společnosti se zohledňuje především okolnost, že rozhodní účastníci trhu bývají organizováni ve formě společností. To slouží uskutečnění cíle vnitřního trhu podle čl. 26 odst. 2 SFEU. Tento účel vypovídá o zapojení organizačních forem jako je svěřenský fond. Bez článku 54 SFEU by se v každém případě mohli základních svobod dovolávat společníci společnosti. To by ale bylo velice problematické a mělo by to za následek, že by společnost v právním styku sice mohla přímo jednat, ale základních svobod by se mohla domáhat pouze nepřímo přes své společníky.

31. Článek 54 SFEU má tedy zajistit, že jednotlivé osoby mohou sledovat své zájmy chráněné základními svobodami i založením nebo nabytím „jiné právnické osoby“. Toto slouží účelné organizaci hospodářské činnosti a ulehčuje tím výkon základních svobod: Porušení práv nemusí namítat osoby, které působí prostřednictvím společnosti nebo „jiné právnické osoby“, ale hospodářský subjekt, který je jím primárně dotčen.

32. Na rozdíl od názoru Norska se má pojem „jiné právnické osoby“ ve smyslu článku 54 SFEU ve světle tohoto stanoveného cíle vykládat autonomně. Neodkazuje jen např. na společnosti s vlastní právní osobností, které je nutno posoudit podle různých vnitrostátních právních řádů.

33. Proto pod pojem unijního práva „jiné právnické osoby“ spadá každá organizační jednotka, s jejíž pomocí mohou členové (tedy osoby využívající dané entity) vystupovat v právních vztazích. Aby ale mohla být tato organizační jednotka (na rozdíl od každého jednotlivého člena) dotčena jako taková, musí ale disponovat určitým osamostatněním, které jí dovoluje vystupovat v právních vztazích *jako takové*. Rovněž musí být schopna jednotné tvorby vůle a tím být odlišitelná od jí využívajících osob.

34. Na otázku, zda se takoví účastníci trhu odlišují od jimi využívaných osob, je však nutné se vrátit do příslušného vnitrostátního právního řádu. Pokud vnitrostátní právo jednotlivé entity (zde svěřenskému fondu) poskytuje, příp. ukládá vlastní práva a povinnosti, vystupuje pak tento *jako takový* v právních vztazích. Tato otázka je – jak uvedlo Spojené království na jednání – předběžnou otázkou, která za současného stavu unijního práva může být zodpovězena pouze podle platného vnitrostátního práva a nemůže být

rozhodována v každém jednotlivém případě Soudním dvorem(16). V předloženém případě ale hovoří leccos proto – tak jak také navrhovatelé v původním řízení, Komise a Rakouská republika tvrdí – že mj. na základě formulace článku 69 TCGA vystupuje v právních vztazích svěřenský fond jako takový (přidělení jednotného sídla orgánu svěřenských správců), a nikoli pouze svěřenským správcům jako jednotlivcům.

35. Vnitrostátnímu soudu přísluší rozhodnout, zda je v předloženém případě vlastními právy a povinnostmi pro vystupování v právních vztazích vybaven svěřenský fond jako takový nebo pouze svěřenští správci. Vystupuje-li svěřenský fond jako takový, pak se považuje za „jinou právnickou osobu“ ve smyslu čl. 54 věty druhé SFEU.

b) Svoboda usazování

36. Kromě toho je třeba rozhodnout, na jakou základní svobodu se mohou buď svěřenský fond, nebo jeho správcové odvolat, když se zdanění latentních kapitálových výnosů uskuteční jen proto, že se sídlo správy svěřenského fondu (příp. bydliště nebo obvyklý pobyt většiny svěřenských správců) přesune do jiného členského státu právní fikcí vnitrostátního práva. Zúčastnění uvádějí volný pohyb kapitálu, svobodu poskytování služeb a svobodu usazování.

37. Podle článku 43 Smlouvy o ES (nyní článek 49 SFEU) zahrnuje svoboda usazování přístup státních příslušníků jednoho členského státu na území jiného členského státu k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon(17). I když ze znění ustanovení týkajících se svobody usazování vyplývá, že jejich cílem je zajistit cizím státním příslušníkům a společnostem právo na tuzemské zacházení v hostitelském členském státě, brání rovněž tomu, aby členský stát původu bránil některému ze svých státních příslušníků nebo společnosti založené podle jeho právních předpisů v usazení v jiném členském státě(18).

38. Správa cizího majetku pomocí svěřenského fondu příp. jejími správci je samostatná činnost. Je splněna i nezbytná podmínka podílení se na hospodářském životě, neboť pro to stačí aktivní správa majetku(19).

39. I když by aktivní správa cizího majetku za určitých okolností neměla spadat do působnosti daně z přidané hodnoty(20), je přesto samostatnou hospodářskou činností. Oproti tvrzení norské vlády se při posouzení samostatné hospodářské činnosti jako předpokladu svobody usazování nepoužijí zásady, kterými se řídí získání postavení daňového poplatníka pro účely daně z přidané hodnoty. Toto platí již z toho důvodu, že základní svobody odstraněním překážek vnitřního trhu a daň z přidané hodnoty zdaněním koncového spotřebitele sledují rozdílné cíle. Čistě holdingová společnost (tzv. finanční holding) není podle současné judikatury Soudního dvora(21) považována za osobu povinnou k dani ve smyslu článku 9 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty(22). Může se však při zdaňování výnosu odvolávat na svobodu usazování na základě přesunu jejího sídla(23).

40. Svoboda usazování však předpokládá skutečný výkon hospodářské činnosti prostřednictvím stále provozovny v tomto členském státě po neurčitou dobu(24). V předloženém případě se během řízení před Soudním dvorem neobjevily žádné indicie vypovídající o tom, že by se činnosti svěřenského fondu nebo jeho správců omezovaly pouze na Spojené království a že na Kypru žádné činnosti vykonávány nebyly, příp. nejsou. Posledně uvedené je ovšem na posouzení předkládajícího soudu(25).

41. Jestliže je hospodářská činnost na Kypru skutečně vykonávána, může zde ve výsledku zůstat nezodpovězeno, zda je použitelný také volný pohyb kapitálu svěřenského fondu nebo zdaněním dotčených svěřenských správců nebo případně další základní svobody. Vliv na rozhodnutí případu by mělo objasnění souběhu svobod pouze tehdy, jestliže má případ vztah ke třetím státům, takže na významu nabude širší oblast působnosti volného pohybu kapitálu. V případech týkajících se čistě vztahů uvnitř Společenství, jak je tomu v projednávané věci, se není třeba ve výsledku zabývat otázkou vztahu svobody usazování, volného pohybu kapitálu a volným pohybem služeb, jelikož jsou rozhodující kritéria těchto základních svobod do značné míry totožná(26).

c) Omezení svobody usazování

42. Pokud svěřenský fond (nebo jeho správci) vykonávají na Kypru hospodářskou činnost prostřednictvím správy majetku ve prospěch obmyšlených, je nutné zodpovědět, zda zdanění latentních kapitálových výnosů v souvislosti s přesunem sídla představuje omezení svobody usazování.

43. Za omezení svobody usazování musí být podle ustálené judikatury považována veškerá opatření, která výkon této svobody zakazují, tvoří překážku tomuto výkonu nebo jej činí méně atraktivním(27). Že je i zdanění latentních kapitálových výnosů při přesunu sídla či bydliště omezením svobody usazování, pokud k takovému zdanění latentních výnosů nedojde ve vnitrostátním případě (tj. v případě přesunu uvnitř státu), již Soudní dvůr vícekrát konstatoval(28).

44. O omezení svobody usazování se tedy jedná již v případě vyměření daně, které proběhne, přestože neexistují konkrétní dosažené výnosy, neboť na základě vyměření daně dluží daňový poplatník již na dani a je tím zatížen, i když daň ještě není splatná. Výběr daně je tak pouze dokončením omezení.

45. V původním řízení má svěřenský fond (nebo jeho správci), který chce opustit své sídlo ve Spojeném království (příp. je fingováno jeho přesun při odchodu většiny svěřenských správců vnitrostátním právem), ve srovnání s obdobnými případy likviditní nevýhodu. Vnitrostátní úprava sporná v původním řízení totiž spojuje přesun sídla svěřenského fondu do jiného členského státu s okamžitým zdaněním(29) latentních kapitálových výnosů při určité hodnotě majetku. Oproti tomu nejsou takové kapitálové výnosy zdaněny, přesune-li svěřenský fond své sídlo v rámci Spojeného království. Zde dojde ke zdanění teprve tehdy, když je latentních kapitálových výnosů dosaženo. Toto rozdílné zacházení (okamžité zdanění nedosažených zvýšení hodnoty při odchodu) může svěřenský fond (nebo jeho správce) odradit od toho, aby přesunul své sídlo do jiného členského státu. Toto platí i tehdy, disponuje-li svěřenský fond dostatečnou hotovostí, aby mohl daň zaplatit bez realizace latentních kapitálových zisků.

46. Odpovědí na první a třetí otázku je tudíž, že svoboda usazování je omezena, pokud je svěřenský fond (nebo jeho správci) v okamžiku přesunu sídla zdaněn v jiném členském státě, zatímco při přesunu sídla uvnitř státu k tomu nedochází.

2. Ke druhé, čtvrté a páté předběžné otázce

a) Odůvodnění

47. Omezení svobody usazování však může být odůvodněno jen naléhavými důvody obecného zájmu. V takovém případě je ještě třeba, aby toto omezení bylo způsobilé zaručit uskutečnění dotčeného cíle a nepřekračovalo meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné(30).

48. Soudní dvůr již vícekrát rozhodl, že členský stát je v souladu se zásadou daňové teritoriality spojenou s časovým prvkem, a sice jako daňové sídlo osoby povinné k dani na vnitrostátním území v období, kdy se objevily latentní kapitálové výnosy, oprávněn zdanit uvedené kapitálové výnosy v okamžiku jeho přesunu(31) Účelem takového opatření je předcházet situacím, které mohou ohrozit právo členského státu původu uplatňovat svou daňovou pravomoc ve vztahu k činnostem vykonávaným na jeho území, a které tak může být odůvodněno zachováním rozdělení daňových pravomocí mezi členské státy(32).

49. Předpokladem ale je, aby přesun skutečně ohrožoval daňovou pravomoc státu odchodu. K tomu dojde vždy, když daňová pravomoc zaniká(33). Ohledně ztráty daňové pravomoci Spojeného království vyjadřují navrhovatelé v původním řízení ale pochyby, protože podle vnitrostátního práva dochází ještě ke zdanění, pokud mají obmyšlené sídlo v tomto státě a pokud dostávají platby prostřednictvím svěřenského fondu (příp. jeho správců).

50. Zvláštnost této stále existující daňové pravomoci Spojeného království po přesunu sídla svěřenského fondu ovšem spočívá v tom, že je závislá pouze na rozhodnutí svěřenského fondu nebo obmyšlených. Na to na jednání poukázaly Komise a Spojené království. Pokud svěřenský fond nevyplatí žádné platby obmyšleným s bydlištěm ve Spojeném království nebo se obmyšlení, k čemuž došlo zde, přesunou ze Spojeného království, neuplatní se jeho ještě existující daňová pravomoc. Proto již nemá členský stát ve svých rukách, zda ještě

dojde k výkonu zdaňovacích práv. Tato situace je rovna takové, při které na základě přesunu sídla členský stát nemá nadále vůbec žádnou autonomní zdaňovací pravomoc.

51. Na první část druhé a čtvrté otázky je tudíž předkládajícímu soudu třeba odpovědět tak, že takové zdanění při odchodu, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, je zásadně přípustné za účelem rozdělení daňových pravomocí, i kdyby za okolností, které ale nejsou nadále v rukách členského státu, ještě mohlo dojít k částečnému zdanění.

52. Skutečnost, že za určitých okolností může ještě dojít ke zdanění, však může mít důsledky pro přiměřenost zdanění. Existuje totiž riziko dvojího zdanění pouze ve státě odchodu. Latentní kapitálové výnosy jsou již zdaněny v plné výši při odchodu a další zvýšení hodnot může být zdaněno při vyplacení obmyšleným. Toto by mělo platit, i když by nyní vlastně měl mít přístup k těmto zvýšením hodnot stát příchodu. Odůvodněním pro zdanění při odchodu je rozdělení daňových pravomocí. Zde by ale asi záleželo na zohlednění zdanění při odchodu při postihu obmyšlených. Tato otázka ale v předloženém případě není relevantní, protože latentní kapitálové výnosy již byly realizovány a obmyšlení již nejsou usazení ve Spojeném království.

b) Přiměřenost

53. Pátá otázka předkládajícího soudu se zaměřuje na to, jak posoudit přiměřenost daného zdanění při odchodu v konkrétním případě. Zaprvé jde o chybějící možnost odkladu daňového dluhu [bod i) k páté otázce písm. a)], zadruhé o skutečnost, že latentní kapitálové výnosy byly realizovány bez poklesu hodnoty aktiv po vyměření daně, ale před splatností daňového dluhu [bod ii) k páté otázce písm. b)]. Navíc jde o chybějící zohlednění případných budoucích poklesů hodnoty aktiv [bod iii) k páté otázce písm. a)] v rámci zdanění při odchodu.

54. Finanční správa Spojeného království se zde odvolává především na zvláštní okolnost, že daňový poplatník prodejem skutečně realizoval hodnotu hospodářského majetku ještě před splatností daňového dluhu. Vzhledem k tomu, že mu výsledný výnos dostačoval k tomu, aby dříve vzniklý daňový dluh zaplatil fiktivní realizací, je zdanění v tomto konkrétním případě přiměřené.

i) chybějící možnost odkladu

55. Soudní dvůr již vícekrát rozhodl o tom, že plátce daně musí při odchodu mít volbu mezi okamžitým zdaněním nebo odkladem platby, případně navýšeným o úroky odpovídající použitelné vnitrostátní úpravě(34). Výběr daně z kapitálových výnosů rozdělený do pěti let místo okamžitého výběru posoudil Soudní dvůr jako přiměřený(35). Ve vnitrostátním právu Spojeného království ale taková úprava odkladu chybí. A tak vznikne daňový dluh ohledně latentních kapitálových výnosů okamžitě. To je podle judikatury Soudního dvora nepřiměřené.

ii) realizace latentních zisků po vyměření daně ale před její splatností

56. I kdybychom spolu s finanční správou Spojeného království vycházeli z – pro zdaňující stát spíše nahodilé – okolnosti úspěšné realizace latentních výnosů po vyměření daně a před splatností daňového dluhu, zůstává zdanění k okamžiku odchodu nepřiměřeným. I tak zůstává nadále nerovné zacházení ve srovnání s vnitrostátním případem. Při realizaci bez odchodu by se totiž stala ta samá daň splatnou později (počítáno od realizace: zde přesně o jeden rok později).

57. Navíc nesmí být posouzení přiměřenosti státního jednání, zde vyměření daně a splatnosti daňového dluhu, závislé na rozhodnutí dotčeného – do jehož práv bylo právě zasaženo. Jinak by se mohl pouze ten daňový poplatník, který se zdráhá splatnou daň zaplatit, a tudíž hospodářský majetek obsahující latentní kapitálové výnosy nezcižít, domáhat nepřiměřenosti omezení svobody usazování. Dotčenému, který se státnímu příkazu k platbě podvolí, a tím latentní zisky realizuje, by naopak byla námitka nepřiměřeného omezení jeho základních svobod odebrána.

58. Zdanění v předloženém případě tedy zůstává navzdory realizaci latentních kapitálových zisků před splatností daně nepřiměřeným, protože v okamžiku vyměření daně neexistovala žádná možnost odkladu. Taková možnost nemusí nutně trvat Soudním dvorem(36) jmenovaných pěti let(37). Naopak mohl zákonodárce ve Spojeném království tuto možnost odkladu spojit také s realizací latentních kapitálových zisků před uplynutím této lhůty [i podle čl. 5 odst. 4. směrnice (EU) 2016/1164](38).

59. Na pátou otázku písm. b) je tedy předkládajícímu soudu třeba odpovědět tak, že se přiměřenost opatření posuzuje na základě konkrétního případu v okamžiku vzniku daně v důsledku odchodu. K tomuto dojde nezávisle na tom, zda byl dotčený hospodářský majetek odprodán ještě před splatností a bez poklesu hodnoty aktiv, kdyby bez odchodu došlo k pozdější splatnosti daňového dluhu, a neexistuje možnost posečkání.

60. Předkládajícímu soudu přísluší posoudit, zda by nepřiměřenost právní úpravy mohla vyvstat na základě výkladu nároku na odklad podle vnitrostátního daňového procesního práva, jenž vychází z unijního práva. Jak tvrdili navrhovatelé v původním řízení na jednání, odpovídající možnost správního uvážení je zřejmě i ve Spojeném království možná.

iii) chybějící zohlednění následného poklesu hodnoty aktiv

61. Podle zásady daňové teritoriality, která je rozhodnou pro rozdělení daňových pravomocí, tvoří vyměřovací základ daně výnosy a ztráty, které pocházejí z činnosti daňového poplatníka ve státě zdanění(39). Zohlednění výnosů i ztrát v této zemi navíc odpovídá zásadě symetrie(40). S těmito zásadami jsou spojeny administrativní problémy související se zjišťováním jak zvyšování hodnoty, tak i jejich poklesů v případě, kdy se majetek ani dotčené osoby nenachází v tuzemsku, příp. tam nejsou usazeny. Tyto problémy vlastně vylučují, aby byly v rámci zdanění nutně zohledněny pozdější poklesy hodnoty aktiv na základě zániku zdaňovacího práva (k dani při odchodu). Také dostupná ale v projednávaném případě nepoužitelná směrnice Rady (EU) 2016/1164 ze dne 12. července 2016 s ustanoveními boje proti praktikám na vyhýbání se daňové povinnosti s vlivem na fungování vnitřního trhu(41) nepředpokládá takovou povinnost.

62. Odůvodnění spravedlivého rozdělení daňových pravomocí členských států mezi sebe ve výsledku spočívá v přiřazení zvýšení nebo poklesu hodnoty aktiv k určitému rozhodnému dni jejich vzniku na základě teritoriální blízkosti. Poté ale mají být zásadně i pozdější zvýšení hodnoty a pozdější pokles hodnot aktiv zohledněny pouze ve státě usazení (tedy státě příchodu), a ne ve státě odchodu.

63. Tento přístup – žádnou povinnost k zohlednění poklesů – Soudní dvůr potvrdil vícekrát ve svých novějších rozsudcích v souvislosti se zdaněním při odchodu(42). Jedinou výjimkou bylo rozhodnutí ohledně zdanění při odchodu fyzické osoby se zřetelem k jejímu soukromému majetku (ve formě významných podílů). Zde byla zdůrazněna nezbytnost zohlednění případných vzniklých poklesů hodnoty aktiv po odchodu(43). V pozdější judikatuře v souvislosti se zdaněním při odchodu hospodářsky aktivních právních subjektů a jejich provozního majetku již Soudní dvůr(44) na tento názor více nenavázal.

64. I když se novější judikatura dotkla především svéprávných organizačních jednotek, nemohla by diferenciací podle právní formy daňových poplatníků přesvědčit. Toto je zřejmě především v projednávaném případě, ve kterém se svěřenský fond posuzuje podle úpravy vnitrostátního práva jako „jiná právnická osoba“ nebo jako skupina fyzických osob. Soudní dvůr ale ve výsledku rozlišoval méně mezi zohledněním poklesu u fyzických a právnických osob, než mezi zohledněním poklesů na soukromém a provozním majetku(45). Pokud svěřenský fond vykonává hospodářskou činnost, jedná se ale při zdanění majetku o provozní majetek. Takže nemusí být rozhodnuto o tom, zda se má dodržet zohlednění poklesů, ke kterému se přiklonil Soudní dvůr ve svém rozsudku ve věci N(46).

65. Pouze pokud by se dospělo k závěru, že činností svěřenského fondu je pasivní správa majetku, a tedy žádná hospodářská činnost, muselo by být vydáno patřičné rozhodnutí. Pak by se muselo zohlednit, že pro příslušné odůvodnění zachování rozdělení daňových pravomocí mezi členskými státy je irelevantní, zda je dotčený majetek soukromým nebo provozním majetkem.

66. Na pátou otázku písm. a) je tedy třeba odpovědět tak, že zásada přiměřenosti neukládá státu odchodu povinnost zohledňovat pozdější poklesy hodnoty aktiv.

VI – Závěry

67. Tímto navrhuji, aby Soudní dvůr na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce First-tier Tribunal (Tax Chamber) [soud prvního stupně (daňový senát), Spojené království] odpověděl takto:

- „1) Na první a třetí otázku je třeba odpovědět tak, že se svěřenský fond může dovolávat základních svobod zakotvených v článku 54 SFEU, i když podle vnitrostátního práva nemá právní osobnost. Předpokladem je, aby se svěřenský fond mohl jako takový účastnit hospodářského styku a aby mu za tímto účelem vnitrostátní právo stanovilo práva a povinnosti. Zdanění latentních kapitálových výnosů svěřenského fondu (nebo svěřenských správců) na základě toho, že vnitrostátní právo vychází z domněnky, že došlo k přesunu sídla do jiného členského státu, představuje omezení svobody usazování.
- 2) Na druhou a čtvrtou otázku je třeba odpovědět tak, že uvedené omezení svobody usazování může být v zásadě odůvodněno zachováním rozdělení daňových pravomocí mezi členské státy. Tak tomu je i v případě, kdy sice stále existuje určitá možnost zdanění státem odchodu, ale tato nadále nezávisí na diskreční pravomoci tohoto členského státu, nýbrž v podstatě na rozhodnutích daňového poplatníka.
- 3) Na druhou a pátou otázku je třeba odpovědět tak, že se přiměřenost zdanění latentních kapitálových výnosů posuzuje v konkrétním případě k okamžiku vyměření daně. Je nepřiměřené, pokud tak jako v projednávané věci neexistuje možnost odkladu platby daně a pokud by bez odchodu došlo k pozdější splatnosti daňového dluhu. To platí nezávisle na tom, zda byl dotčený hospodářský majetek odprodán ještě před danou splatností a bez poklesu hodnoty aktiv. Zásada přiměřenosti neukládá státu odchodu povinnost zohledňovat pozdější poklesy hodnoty provozního majetku.“

---

1 – Původní jazyk: němčina.

---

2 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 9. července 2014, Fred. Olsen (E-3/13, E-20/13, EFTA Court Reports 2014, 400).

---

3 – Rozsudky ze dne 23. ledna 2014, DMC (C-164/12, EU:C:2014:20, bod 53 a citovaná judikatura), ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 49), ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, body 44 a 45), a ze dne 7. září 2006, N (C-470/04, EU:C:2006:525, bod 46).

---

4 – Rozsudek ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 46).

---

5 – Směrnice Rady (EU) 2016/1164 ze dne 12. července 2016, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu (Úř. věst. 2016, L 193, s. 1).

---

[6](#) – Článek 5 směrnice Rady (EU) 2016/1164 zní: „Za kterékoli z následujících okolností podléhá daňový poplatník dani z částky rovnající se tržní hodnotě přesunutých aktiv v době jejich odchodu po odečtení jejich hodnoty pro daňové účely: [...] c) daňový poplatník přesouvá své daňové rezidentství do jiného členského státu [...]“.

---

[7](#) – Takto již Karl Doehring, „Vliv běhu času na stav mezinárodněprávních pravidel“, Jahrbuch der Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften e.V., Generalverwaltung der Max-Planck-Gesellschaft, München, 1964, s. 70 až 89.

---

[8](#) – Časově jsou zde použitelná ustanovení Smluv o ES. Vzhledem k tomu, že je obsah ustanovení shodný, je nadále pro jednodušší pochopení používáno současné číslování.

---

[9](#) – Ve znění, které platilo v době rozhodné pro skutkový stav původního sporu.

---

[10](#) – Mimo jiné viz rozsudek ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 29).

---

[11](#) – Rozsudky ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 29), a ze dne 22. ledna 2015, Stanley International Betting a Stanleybet Malta (C-463/13, EU:C:2015:25, bod 26 a citovaná judikatura).

---

[12](#) – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 9. července 2014, Fred. Olsen (E-3/13, E-20/13, EFTA Court Reports 2014, 400).

---

[13](#) – Například viz rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 29. ledna 2001 – II ZR 331/00, NJW 2001, 1056 k „omezené právní osobnosti“ německých osobních obchodních společností.

---

[14](#) – Viz rozsudek ze dne 4. června 2009, SALIX Grundstücks-Vermietungsgesellschaft (C-102/08, EU:C:2009:345, bod 74).

---

[15](#) – V tomto ohledu viz rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 9. července 2014, Fred. Olsen (E-3/13, E-20/13, EFTA Court Reports 2014, 400).

---

[16](#) – Stejně jako u společností: viz rozsudek ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 26).

---

[17](#) – Rozsudky ze dne 11. března 2004, de Lasteyrie du Saillant (C-9/02, EU:C:2004:138, bod 40 a citovaná judikatura), a ze dne 21. ledna 2010, SGI (C-311/08, EU:C:2010:26, bod 38).

---

[18](#) – Rozsudky ze dne 21. ledna 2010, SGI (C-311/08, EU:C:2010:26, bod 39), a ze dne 13. prosince 2005, Marks & Spencer (C-446/03, EU:C:2005:763, bod 31).

---

[19](#) – Rovněž viz rozsudek ze dne 14. září 2006, Centro di Musicologia Walter Stauffer (C-386/04, EU:C:2006:568, bod 19).

---

[20](#) – Rozsudek ze dne 20. června 1996, Wellcome Trust (C-155/94, EU:C:1996:243, body 34 a 35).

---

[21](#) – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. června 1991, Polysar Investments Netherlands (C-60/90, EU:C:1991:268, bod 13), ze dne 14. listopadu 2000, Floridienne a Berginvest (C-142/99, EU:C:2000:623, bod 17), ze dne 27. září 2001, Cibo Participations (C-16/00, EU:C:2001:495, bod 19), a ze dne 30. května 2013, X (C-651/11, EU:C:2013:346, bod 35).

---

[22](#) – Úř. věst. 2006, L 347, s. 1.

---

[23](#) – Rovněž viz rozsudek ze dne 10. ledna 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a další (C-222/04, EU:C:2006:8, body 107 a 108), k hospodářské činnosti holdingu v oblasti státní podpory, který nemusí být podle předpisů daně z přidané hodnoty případně považován za osobu povinnou k dani.

---

[24](#) – Rozsudek ze dne 12. září 2006, Cadbury Schweppes a Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544, bod 54 a citovaná judikatura).

---

[25](#) – Rozsudek ze dne 12. července 2012, VALE (C-378/10, EU:C:2012:440, bod 35).

---

[26](#) – Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci SGI (C-311/08, EU:C:2009:545, body 37 a 38), Soudní dvůr se zabýval pouze svobodou usazování – rozsudek ze dne 21. ledna 2010, SGI (C-311/08, EU:C:2010:26, bod 36).

---

[27](#) – Rozsudky ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 34), a ze dne 16. dubna 2015, Komise v. Německo (C-591/13, EU:C:2015:230, bod 56 a citovaná judikatura).

---

[28](#) – Rozsudky ze dne 11. března 2004, de Lasteyrie du Saillant (C-9/02, EU:C:2004:138, bod 46), ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 33), ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 35), a ze dne 7. září 2006, N (C-470/04, EU:C:2006:525, bod 35).

---

[29](#) – Oproti názoru Spojeného království nemůže skutečnost, že je tato daň splatná až k 31. lednu následujícího roku, vést k jinému hodnocení, neboť tato lhůta k placení by se uplatnila i při zdanění latentních kapitálových výnosů (tzn. ve vnitrostátním případě), takže k zohlednění chybějící likvidity nedochází pouze v přeshraničním případě.

---

[30](#) – Rozsudky ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 42), ze dne 12. září 2006, Cadbury Schweppes a Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544, bod 47), a ze dne 13. prosince 2005, Marks & Spencer (C-446/03, EU:C:2005:763, bod 35).

---

[31](#) – Rozsudky ze dne 23. ledna 2014, DMC (C-164/12, EU:C:2014:20, bod 53 a citovaná judikatura), ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 49), ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, body 44 a 45), a ze dne 7. září 2006, N (C-470/04, EU:C:2006:525, bod 46).

---

[32](#) – Rozsudky ze dne 13. prosince 2005, Marks & Spencer (C-446/03, EU:C:2005:763, bod 45 a 46), ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 48), ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 47), a ze dne 21. ledna 2010, SGI (C-311/08, EU:C:2010:26, bod 60).

---

[33](#) – Výslovně v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 48), ze dne 25. dubna 2013, Komise v. Španělsko (C-64/11, nezveřejněno, EU:C:2013:264, bod 31), a ze dne 23. ledna 2014, DMC (C-164/12, EU:C:2014:20, bod 60 a citovaná judikatura).

---

[34](#) – Rozsudky ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 49), ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, body 56 až 58, 62), a ze dne 16. dubna 2015, Komise v. Německo (C-591/13, EU:C:2015:230, bod 67 a citovaná judikatura).

---

[35](#) – Rozsudky ze dne 23. ledna 2014, DMC (C-164/12, EU:C:2014:20, bod 64), a ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 52).

---

[36](#) – Rozsudky ze dne 23. ledna 2014, DMC (C-164/12, EU:C:2014:20, bod 64), a ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, bod 52).

---

[37](#) – Rovněž viz čl. 5 odst. 2 směrnice (EU) 2016/1164 (Úř. věst. 2016, L 193, s. 1).

---

[38](#) - Úř. věst. 2016, L 193, s.1.

---

[39](#) – Rozsudky ze dne 15. února 2007, Centro Equestre (C-345/04, EU:C:2007:1425, bod 22), ze dne 13. prosince 2005, Marks & Spencer (C-446/03, EU:C:2005:763, bod 39), a ze dne 15. května 1997, Futura (C-250/95, EU:C:1997:2471, body 21 a 22).

---

[40](#) – Rozsudek ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, body 56 až 58, 62).

---

[41](#) – Úř. věst. 2016, L 193, s. 1.

---

[42](#) – Rozsudky ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, body 43 a 44), a ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, body 56 a 57).

---

[43](#) – Rozsudek ze dne 7. září 2006, N (C-470/04, EU:C:2006:525, body 51 a 52).

---

[44](#) – Rozsudky ze dne 21. května 2015, Verder LabTec (C-657/13, EU:C:2015:331, body 43 a 44), ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, body 56 a 57), a ze dne 23. ledna 2014, DMC (C-164/12, EU:C:2014:20, body 45 a 46).

---

[45](#) – Jak navrhuje Soudní dvůr v rozsudku ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus (C-371/10, EU:C:2011:785, bod 57).

---

[46](#) – Rozsudek ze dne 7. září 2006, N (C-470/04, EU:C:2006:525, bod 54).